

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK ŘÍJEN

Samostatný odbor finanční stability

Sekce měnová a statistiky
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2013

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek při schvalování úvěrů a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky šestého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj podmínek ve třetím čtvrtletí 2013 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro čtvrté čtvrtletí 2013. Šetření se zúčastnilo 18 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.^{1,2}

Ze šetření vyplývá, že banky ve třetím čtvrtletí 2013 úvěrové standardy celkově prakticky neměnily v žádném z hlavních sledovaných segmentů úvěrového trhu. Podmínky při schvalování úvěrů se uvolnily vlivem poklesu průměrných úrokových marží, a to u úvěrů nefinančním podnikům i domácnostem. Poptávka podniků po úvěrech se v čistém vyjádření u malé části trhu snížila. U domácností se poptávka po úvěrech na bydlení zvyšovala, zatímco poptávka po spotřebitelských úvěrech poklesla. Ve čtvrtém čtvrtletí 2013 se dle vnímání bank úvěrové standardy u podnikových úvěrů nezmění, zatímco u úvěrů poskytovaných domácnostem na bydlení banky očekávají jejich zpřísnění. Poptávka po úvěrech se v obou uvedených segmentech úvěrového trhu nebude v čistém vyjádření výrazněji měnit.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů nefinančním podnikům** se ve třetím čtvrtletí 2013 celkově nezměnily. To bylo zaznamenáno u všech kategorií úvěrů s výjimkou úvěrů velkým podnikům, kde se standardy uvolnily. Ve směru uvolnění standardů ve sledovaném segmentu úvěrů působila zvýšená konkurence jiných bank, příznivější situace bank v oblasti likvidity a jejich schopnosti získat přístup k financování z trhu. Naopak ve směru zpřísnění úvěrových standardů působil nepříznivý výhled některých odvětví a podniků, jehož vliv se však v posledních čtvrtletích snižoval, i zvýšené náklady související s kapitálovou pozicí bank. Na rozdíl od předchozích čtvrtletí, kdy očekávání spojená s celkovou ekonomickou situací působila ke zpřísnění úvěrových standardů, ovlivnil tento faktor v posledním období změnu úvěrových standardů neutrálně. V rámci podmínek při schvalování podnikových úvěrů poklesly průměrné úrokové marže bank.

Poptávka nefinančních podniků po úvěrech se celkově snížila pouze v rozsahu 7 % čistého procentního podílu úvěrového trhu. V čistém vyjádření byl výraznější pokles poptávky po úvěrech malých a středních podniků a u krátkodobých úvěrů. Ke snížení poptávky za celý

¹ Šetření o vývoji úvěrových podmínek se účastnily čtyři velké banky, čtyři střední, dvě malé banky, tři pobočky zahraničních bank a pět stavebních spořitelien. Šesté kolo šetření o vývoji úvěrových podmínek proběhlo v období 12. až 24. září 2013. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

(http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

Dotazy k šetření prosím směřujte na adresu bls@cnb.cz.

² Šetření zahrnovalo 17 otázek týkajících se úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech.

trh přispívala snaha podniků o vyšší financování z vnitřních zdrojů. Tyto vlivy byly tlumeny růstem poptávky po úvěrech z důvodu financování fúzí, akvizic a restrukturalizací podniků, i když uvedený faktor v posledních čtvrtletích odeznívá. Pokles poptávky podniků po úvěrech byl dále brzděn restrukturalizací podnikových dluhů a sníženou emisí dluhových cenných papírů ze strany podniků. Příspěvek potřeby financování fixních investic k čisté změně poptávky po úvěrech byl zhruba neutrální.

Ve čtvrtém čtvrtletí 2013 banky očekávají, že úvěrové standardy při schvalování podnikových úvěrů zůstanou v souhrnu nezměněné a poptávka podniků po úvěrech bude v čistém vyjádření nadále spíše klesat.

II.2 DOMÁCNOSTI

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů domácnostem na bydlení** se ve třetím čtvrtletí 2013 celkově uvolnily jen u nepatrné části úvěrového trhu (4 % čistého procentního podílu). Uvolnění standardů u větší části trhu bránily dle vnímání bank zvýšené náklady spojené s financováním bank (v rozsahu 24 % čistého procentního podílu úvěrového trhu) vlivem růstu dlouhodobých úrokových sazeb finančního trhu. V rámci podmínek při schvalování úvěrů došlo k poměrně plošnému poklesu průměrných úrokových marží (53 % čistého procentního podílu trhu) a u menší části trhu i ke snížení neúrokových poplatků. Naopak vzrostly úrokové marže u rizikovějších úvěrů a požadavky na zástavu. Poptávka po úvěrech na bydlení se nadále zvyšovala (61 % čistého procentního podílu). To však bylo dáno zejména přesunem klientů od jiných bank též v souvislosti s refinancováním starých hypoték a dopad na zvýšení stavu úvěrů na bydlení poskytnutých domácnostem byl proto omezený. Příznivě na poptávku domácností v tomto segmentu působilo rovněž zlepšování spotřebitelské důvěry a vyhlídky trhu rezidenčních nemovitostí.

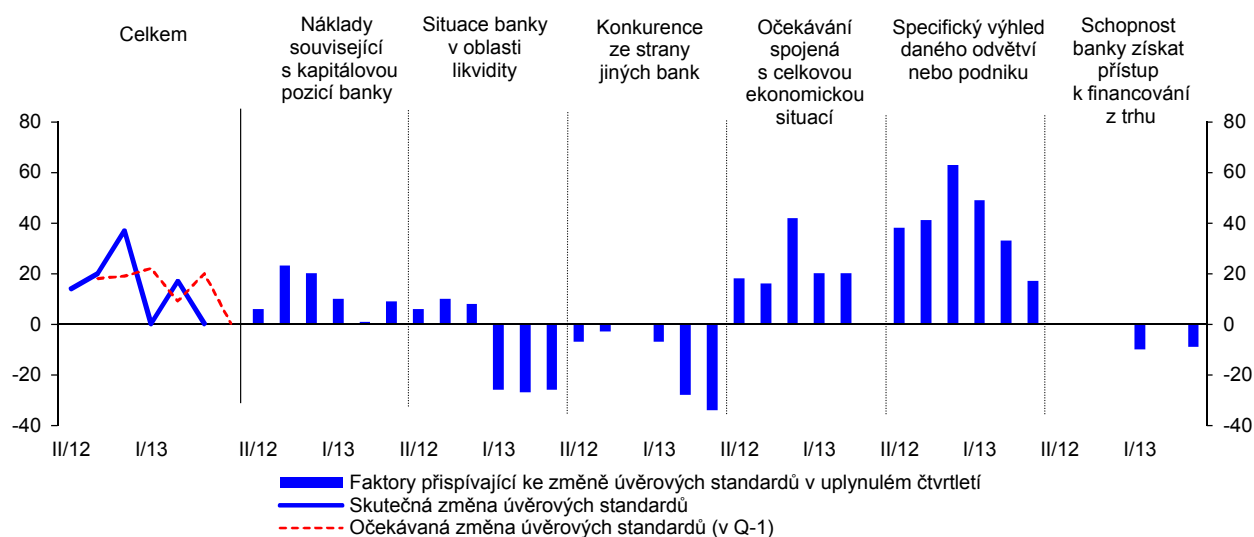
Ve čtvrtém čtvrtletí 2013 banky očekávají zpřísnění úvěrových standardů, a to u 27 % čistého procentního podílu úvěrového trhu s bydlením a růst poptávky domácností po úvěrech u 6 % čistého procentního podílu trhu.

U **spotřebitelských úvěrů** poskytovaných domácnostem se úvěrové standardy v souladu s předchozím očekáváním bank nezměnily. Všechny sledované faktory přitom působily neutrálně. V rámci podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů se u malé části úvěrového trhu snížily průměrné úrokové marže. Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech ve srovnání s předchozím čtvrtletím poklesla (v rozsahu 34 % čistého procentního podílu úvěrového trhu). Na slabší poptávku působily dle vnímání bank zejména nižší výdaje na zboží dlouhodobé spotřeby. V nižším zájmu o spotřebitelské úvěry se odráželo i ukončení některých marketingových kampaní z první poloviny letošního roku. Na druhou stranu rostla poptávka po konsolidaci starých spotřebitelských úvěrů.

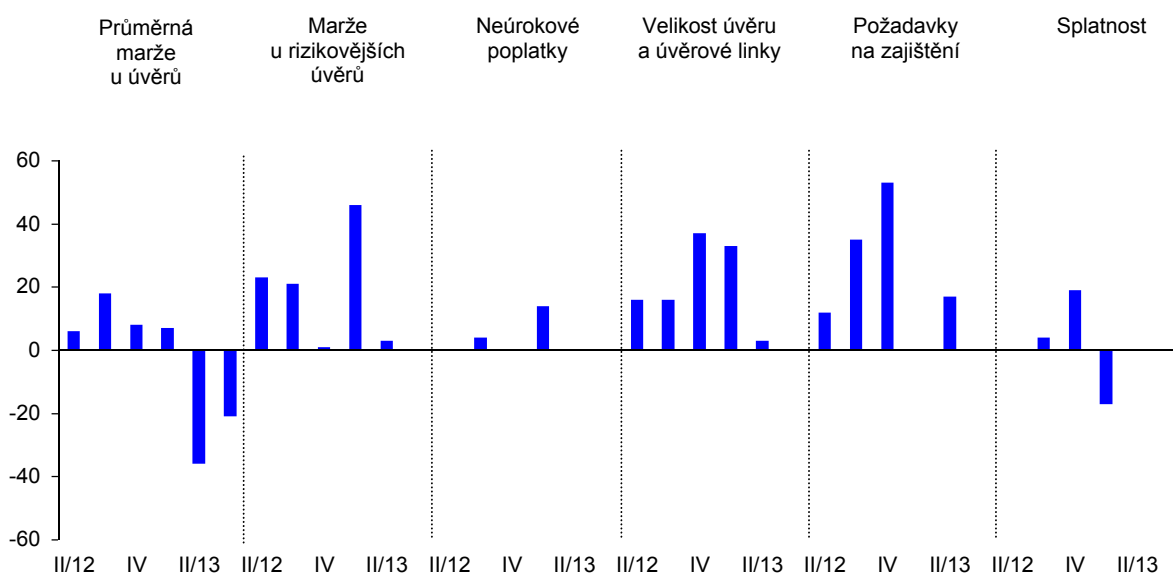
Pro čtvrté čtvrtletí 2013 v souhrnu malá část úvěrového trhu očekává uvolnění úvěrových standardů při prakticky nezměněné předpokládané poptávce po spotřebitelských úvěrech.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

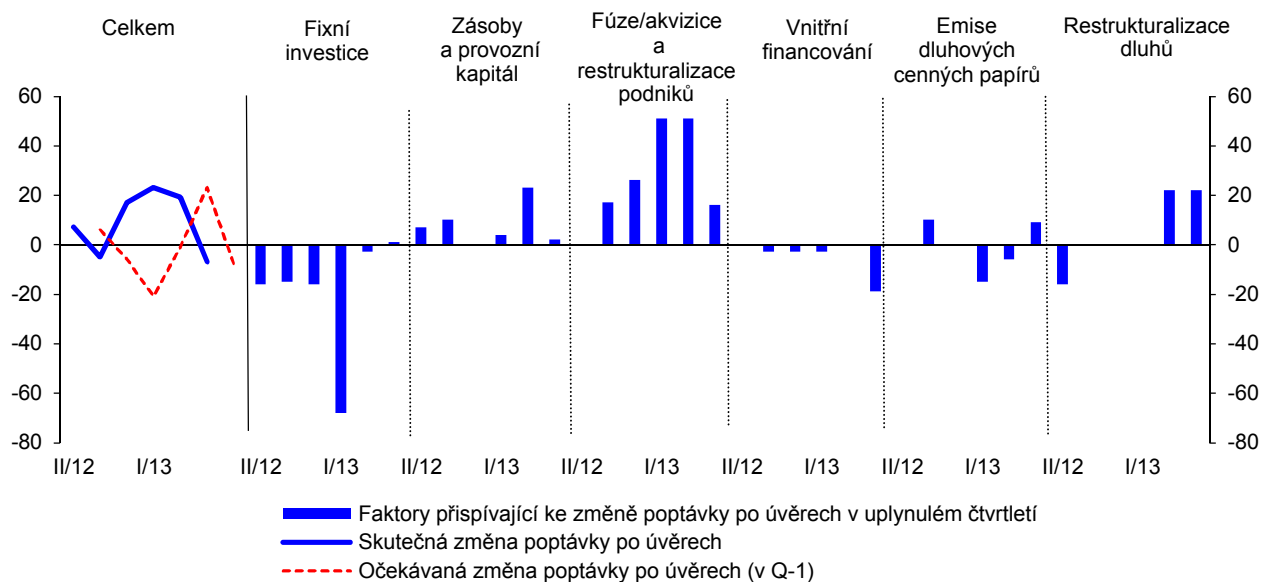
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

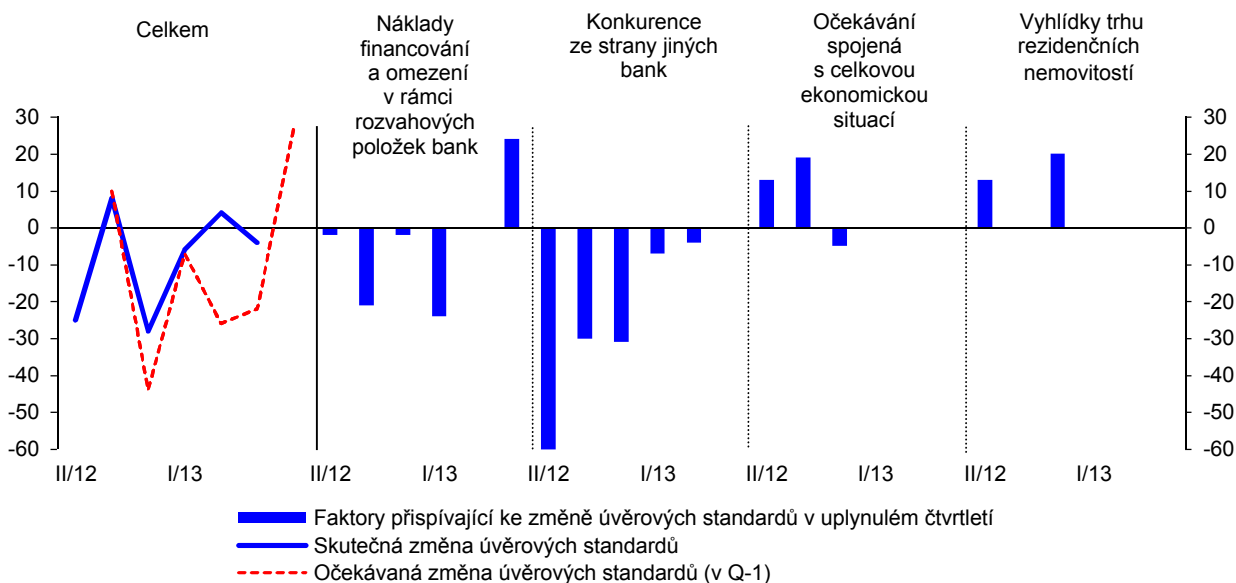

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech ([otázky 4, 5 a 7](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

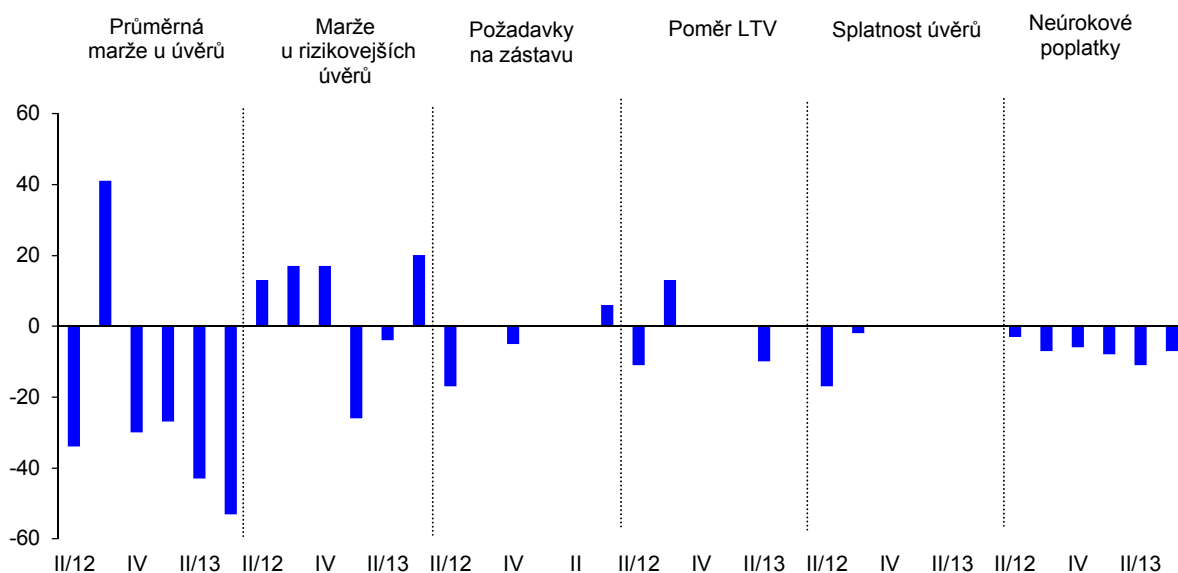

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

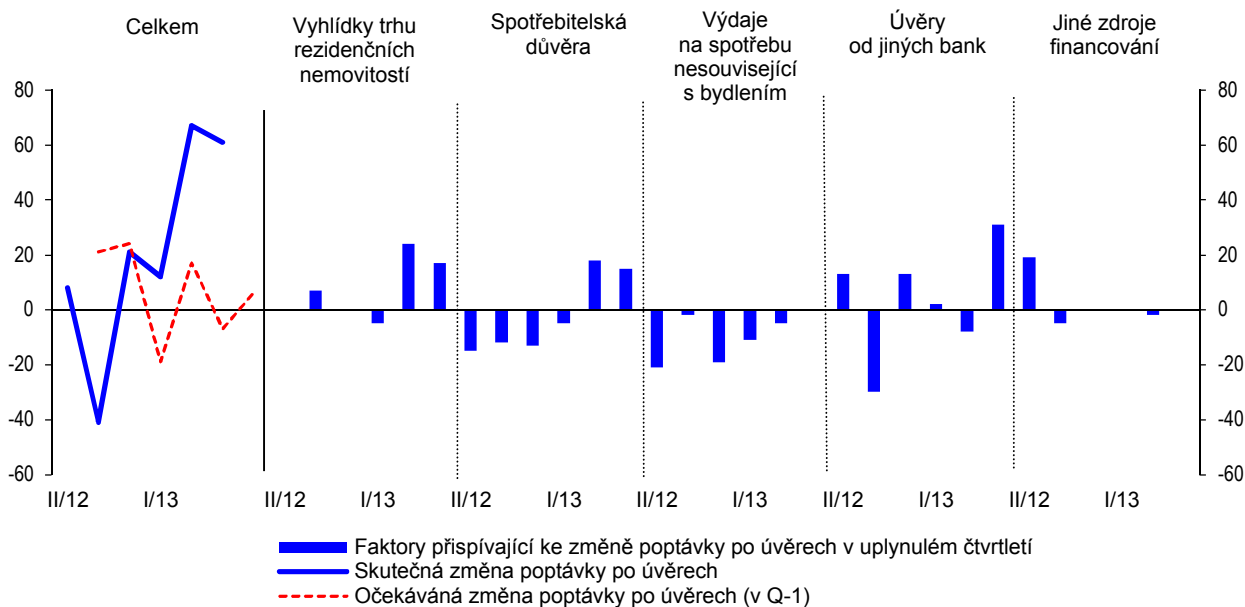
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů na bydlení ([otázky 8,9 a 16](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

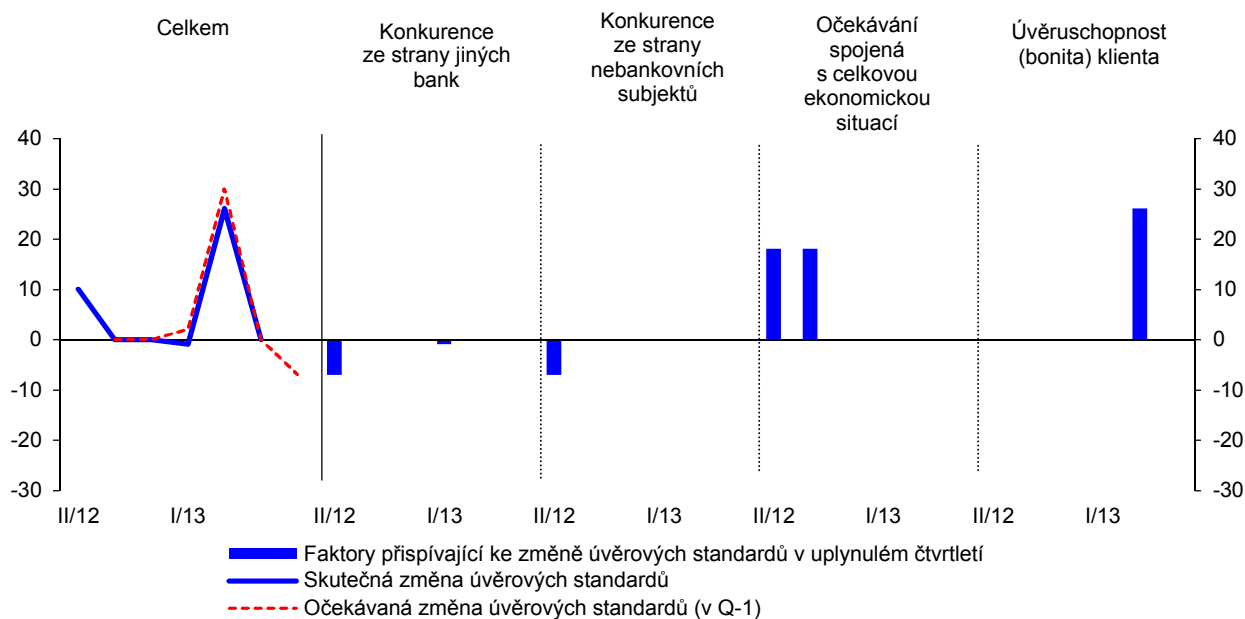

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

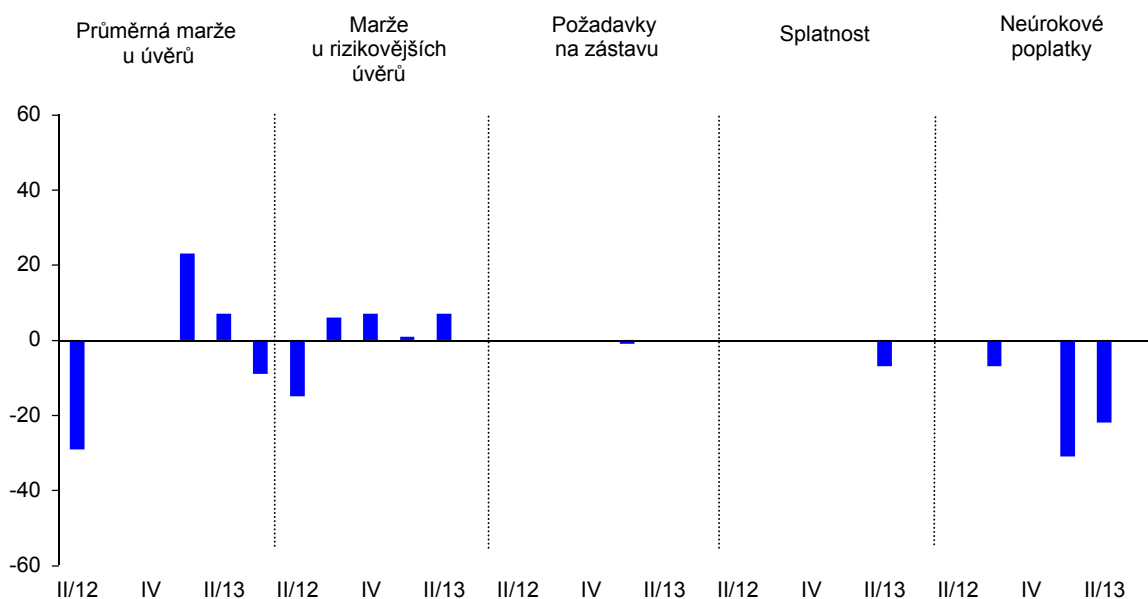

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů ([otázky 8,11 a 16](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů ([otázka 12](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech ([otázky 13, 15 a 17](#))
(čistý procentní podíl, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

